

Voor zijn vertalingen uit het Nederlands naar het Afrikaans word t Daniel Hugo in Zuid-Afrika geprezen. Hij is gelauwerd met de prestigieuze prijs voor vertaling van de Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns. De akademiese onderskeiding viel hem tweemaal na elkaar te beurt, naar aanleiding van de vertaling van Tom Lanoyes *Sprakeloos* respectievelijk Stefan Hertmans' *Oorlog en terpentijn*. Daarnaast is er de institutionele rol van Daniel Hugo als literair criticus, met zijn vele rubrieke voor radio en televisie, de talrijke krantenbijdragen, wetenskaplike artikelen en het proefschrift over “vernufpoësie” in Afrikaans. Hij geniet waardering voor zijn optredens op literaire festivals als gespreksleider, de betrokkenheid bij de beoordeling van manuscripte als lector en redacteur én als beoordelaar voor literaire pryze, kortom een veelzijdige netwerkfunctie in het Afrikaanse culturele landschap. De kern van het publieke optreden, Daniel Hugo's literaire postuur, is sonder meer de poëzie, met recent de intussen zeventiende afsonderlik verskene bundel *Klinkklaar* (2021).

In dit huldigungsnummer worden enkele funksies van de literaire aktor besproken: de kreatiewe literatuurproduksie, sowel as die vertalinge as die digtkunst, kom ruim aan bod in vier bydragen. **Gunther Pakendorf** analyseer retoriese figure, die vormtaal en die skatplichtigheid van Daniel Hugo aan literaire tradities in die poëzie. Die jonge Gentse onderzoeker **Alexander Van de Sijpe** richt zijn aandacht op die vertaling van die digtwerk van Miriam Van hee en situeer die onderzoeek op die terrein van die “laterale” transnasionale relaties tussen Afrikaans en Nederlands. Ook **Hein Viljoen** leg die klemtoon op vertalinge (Komrij, Kopland, Nolens en Tritsmans) en beskou die omgang met die metafoer in die vertaalslag met spesifieke aandacht voor die Cognitive Translation Hypothesis. Tot slot heeft vertaalwetenskap **Marike Snyman** die omvangryke corpus met vertalinge oerskou en kom zij tot enkele opmerkelijke vaststelingen. Hierbij word die dominante rol van Daniel Hugo als vertaler uit die Nederlands aan die hand van cijfergegevens gedokumenteer. Tegelyk bied zij een receptiestudie aan met tekste in die Afrikaans waarin vertaalprobleme en verdienste word aangestip en becommentarieer. Daarnaast is ook een persoonlike tekst van die gevierde skrywer opgeneem, asook resensies van recente publikasies.

Hiermee is niet alles gezegd, integendeel. Gezien Hugo's prominente bemiddelende rol als vertaler en promotor van Nederlandstalige literatuur, met die vermelde akademiese onderskeidings, is die tyd dat ook in die Lage Lande die vele verdienste van Daniel Hugo word bekroon.

Niet alleen werk van Hertmans en Lanoye is inmiddels in Afrikaans beschikbaar, van Lanoye zelfs vier vertalingen van de hand van Daniel Hugo (*Slagterseun met 'n brillettjie*, *Kartondose*, *Gelukkige slawe* en *Sprakeloos*). Daarnaast staan op het indrukwekkend palmares fictie (poëzie en proza), non-fictie en kinder- en jeugdliteratuur, in totaal meer dan zestig titels. Dat Daniel Hugo een brugfunctie bekleedt als bemiddelaar tussen taal- en cultuurgebieden, tussen de literaturen van het Nederlands en het Afrikaans, staat zoals gezegd buiten kijf. Hij heeft daarnaast ook uit het Engels vertaald.

Naast bundels van of bloemlezingen uit het werk van Nederlandstalige dichters, met werk van onder vele anderen Herman de Coninck (twee bundels), de door Hugo bewonderde Gerrit Komrij, Rutger Kopland, Alfred Schaffer, Charlotte van den Broeck en Miriam Van hee, heeft Daniel Hugo ook losse gedichten vertaald die verspreid zijn gepubliceerd in tijdschriften en op weblogs. In *Vers & Kapittel*, een keuze uit beschouwende stukken die in een periode van veertig jaar zijn verschenen in opstellenbundels, kranten en tijdschriften, gaat de vertaler nader in op particuliere vertaalstrategieën, zoals syntactische, semantische en compositorische kwesties, die alles met het vertalen van poëzie en literatuur in het algemeen te maken hebben. Momenteel werkt de auteur aan een tweede deel van *Vers & Kapittel*.

Daniel Hugo heeft zijn meesterproef geleverd met de vertaling in 2020 van Hugo Claus' magnum opus *Het verdriet van België*. Wanneer wij spreken over de intermedieërende rol van culturele actoren en instituties in het gesprek over literatuur tussen taalgebieden kan voor de afgelopen decennia de rol van Daniel Hugo in de interactie tussen Afrikaans en Nederlands niet worden geringschat. Het spreekt voor zich dat vertalers een particuliere rol vertolken in het transnationale of interculturele vertoog over literatuur. Niet alleen de activiteiten van vertalers in het complexe proces van cultuurtransfers komen in dit nummer uitgebreid aan bod. Ook de postuur van deze creatieve schrijver, met naast vertalingen (die we ook rekenen tot de creatieve productie) een omvangrijk lyrisch oeuvre, krijgt de nodige ruimte in het huldenummer.

Het prestige dat hij geniet in het Afrikaans, draagt er aanzienlijk toe bij dat literaire teksten van Nederlandstalige schrijvers in Zuid-Afrika bekend raken en dat zij het onderwerp zijn van de academische en journalistieke literatuurkritiek in het Afrikaans. De naam van de vertaler, dichter en recensent, in een vorig leven ook letterkundig onderzoeker en landelijk bekende radiostem, vestigt met een ongeziene generositeit en zelfdiscipline de aandacht van lezers en critici in Zuid-Afrika op het werk van Nederlandse en Vlaamse auteurs. Dit is een fundamenteel aspect van Daniel Hugo's publieke optreden in het literatuurbedrijf, of zoals hij zelf in alle bescheidenheid beweert louter "om den brode". De dichtkunst is het

andere fundament van het schrijverschap dat hier de nodige aandacht krijgt. De institutionele rollen die we samenvattend en zonder twijfel reducerend voorstellen – er valt beslist meer over te zeggen – haken in elkaar en kunnen kortom niet onafhankelijk van elkaar worden beschouwd. De gebundelde opstellen werpen een blik op en laten noodgedwongen maar een glimp zien van een prismatische literaire postuur.

Universiteit Gent/Universiteit Stellenbosch en Universiteit van Suid-Afrika